

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אדלן תחבורה בע"מ

לפני כב' השופט פרופ' עופר גרוסקופף

המבקש לאוניד קפלן

ע"י ב"כ עו"ד אסף שילה

נגד

המשיבה אדלן תחבורה בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד לילי דורון, עו"ד יניב קליינבלט ועו"ד מאיה שלומי

פסק דין

(אישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית)

לפני בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה הייצוגית שבכותרת. עניינה של התובענה בטענת המבקש כי המשיבה, חברה העוסקת בין היתר בהשכרת רכבים, מתנהלת בצורה פסולה בעת חיוב לקוחותיה בדמי טיפול ובהחזר הוצאות בגין נסיעה בכבישי אגרה, באופן המגדיל משמעותית ושללא כדין את העלויות המוטלות על הלקוחות, כאשר בנוגע לחלק מן הלקוחות כלל אין למשיבה זכות חוזית לגביית כספים אלו. מהטעמים שיפורטו להלן סברתי כי יש מקום לאשר את הבקשה, ולתת להסדר הפשרה תוקף של פסק דין.

א. רקע

1. ביום 29.5.2013 הגיש המבקש, באמצעות בא כוחו, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "**בקשת האישור**"). על פי הנטען בבקשה, המשיבה, אדלן תחבורה בע"מ (להלן: "**המשיבה**"), גובה כספים שלא כדין מלקוחות אשר שכרו ממנה רכב ועשו במהלך תקופת השכירות שימוש בכביש אגרה. המבקש העלה מספר טענות בעניין זה: **ראשית**, באשר ללקוחות שהסכם ההתקשרות עימם נכרת באמצעות אתר האינטרנט של המשיבה, נטען להיעדרה של זכות חוזית לגביית דמי טיפול והחזר הוצאות נסיעה בכביש אגרה; **שנית**, לגבי יתר הלקוחות, נטען כי הם חויבו בתשלום לפי תעריף של לקוח מזדמן, העולה על הסכום ששילמה המשיבה למפעילת כביש האגרה בפועל, ולחלופין – כי היעדר מנוי לכביש האגרה למכוניות אותן משכירה המשיבה (ככל שישתברר כי המשיבה משלמת לפי תעריף של לקוח מזדמן) גורם לעלות נוספת ומיותרת ללקוחות; **שלישית**, נטען כי המשיבה מטעה את לקוחותיה לחשוב כי כל לקוח העושה שימוש בכביש אגרה אינו יכול להימנע מתשלום דמי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 טיפול למשיבה, בעוד שבפועל קיימת אפשרות ללקוח להרשם באופן עצמאי כמני בכביש
- 2 האגרה, ובכך לחסוך הן בעלויות דמי הנסיעה והן בעלויות דמי הטיפול. עוד צוין בהקשר זה
- 3 כי המשיבה גובה מע"מ עבור דמי הטיפול אף על פי שלפי תנאי ההסכם, סכום המע"מ כלול
- 4 בסכום שנגבה כדמי טיפול. המבקש העריך את נזקו האישי בסכום של 196 ש"ח, ואילו נזקה
- 5 של הקבוצה הוערך בסכום של 72,200,000 ש"ח.
- 6 2. עוד בטרם הוגשה תשובת המשיבה לטענות שהועלו בבקשת האישור, ניהלו הצדדים משא
- 7 ומתן לסיום המחלוקות ביניהם על דרך הפשרה. ביום 20.8.2014 הוגשה לבית המשפט בקשה
- 8 משותפת לאישור הסדר פשרה (להלן: "**הסדר הפשרה הראשון**"). במסגרת הסדר הפשרה
- 9 הראשון פירטה המשיבה את טענותיה ביחס לבקשת האישור, אשר עיקרן הוא כדלקמן:
- 10 באשר לטענה כי לא היתה זכות חוזית לגביית כספים מלקוחות אשר התקשרו עם המשיבה
- 11 באמצעות אתר האינטרנט, השיבה המשיבה כי באתר מובהר ששכירת הרכב כפופה לתנאי
- 12 הסכם השכירות הסטנדרטי הנחתם במעמד קבלת הרכב, בו מצוינים במפורש החיוב בדמי
- 13 טיפול ובתשלום עבור נסיעות בכביש אגרה;
- 14 המשיבה סבורה כי אין כל בסיס לטענת המבקש לפיה היא רשאית לחייב את הלקוחות
- 15 בסכום השווה להוצאותיה בלבד, כאשר הסכם השכירות קובע במפורש כי מהלקוח ייגבה
- 16 מחיר עבור השימוש בכביש האגרה. העובדה שבמסגרת יחסיה עם מפעילת כביש האגרה
- 17 זכאית המשיבה להנחה מהסך הכללי לתשלום אינה רלוונטית למערכת היחסים עם
- 18 הלקוחות, כשם שעל הלקוחות לא מוטל הנטל לשלם קנסות או ריביות המוטלים על
- 19 המשיבה במסגרת התחייבויותיה כלפי ספקיה;
- 20 המשיבה דחתה את הטענה כי חלה עליה חובה לערוך הסכם מנוי לכלל רכביה בכדי לחסוך
- 21 ללקוחותיה בעלויות השימוש בכביש; אף טענת ההטעייה נדחתה על ידי המשיבה, אשר
- 22 הבהירה כי למרות שלשיטתה אין לה כל חובה לעשות כן, היא יידעה את לקוחותיה שהדבר
- 23 היה רלוואנטי עבורם בדבר האפשרות להתקשר ישירות עם החברה המפעילה את כביש
- 24 האגרה;
- 25 עוד התייחסה המשיבה לטענה לגבי גביית מע"מ מהלקוחות ביתר, והודתה כי אכן נפלה
- 26 בעניין זה טעות חשבונאית, אולם לדבריה טעות זו נגעה לחלק קטן מהלקוחות ולפרק זמן
- 27 קצר בלבד, ותוקנה עוד טרם הגשת בקשה האישור, כאשר למרבית הלקוחות שחויבו במע"מ
- 28 ביתר הוחזר התשלום המיותר.
- 29 לבסוף נטען, כי אף אם היו מתקבלות מלוא טענותיו של המבקש לפיהן המשיבה היתה
- 30 זכאית לגבות מלקוחותיה רק את הסכום ששולם על ידה בפועל, הרי שסכום התביעה מופרז
- 31 ובלתי סביר. לפי בדיקה שערכה המשיבה, אף אם היו מתקבלות טענות המבקש, הפער בין

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 הסכומים בתקופה שתחילה שבע שנים עובר להגשת בקשת האישור וסיומה בחודש אפריל
- 2 2014, כולל הפרשי המע"מ ששולמו ביתר וכולל הפרשי ריבית והצמדה על כל התקופה, עומד
- 3 על סך של 5,307,738 ש"ח בלבד. לתמיכה בטענה זו צורף תצהיר של סמנכ"ל הכספים אצל
- 4 המשיבה.
- 5 3. יחד עם זאת, הסכימה המשיבה במסגרת הסדר הפשרה הראשון, מבלי להודות בטענה
- 6 כלשהי בכתב הטענות, לקבל על עצמה מספר התחייבויות, ובכללן: לתקן בתוך 7 ימי עסקים
- 7 מיום חתימת ההסכם את פרסומיה באתר האינטרנט כך שהחובה לשלם תשלומים בגין
- 8 שימוש בכביש אגרה תופיעה שם מפורשות; לתקן בתוך 7 ימי עסקים מיום חתימת ההסכם
- 9 את הסכם השכירות כך שיצוין באופן מפורש סוג התעריף בו מחויבים הלקוחות והאפשרות
- 10 לבצע התקשרות ישירה עם מפעילת כביש האגרה ואף לציין אפשרות זו בשיחה עם הלקוח;
- 11 ולהעניק הטבה של הנחה בשיעור 40% ממחיר דמי הטיפול ללקוחות אשר יעשו שימוש
- 12 בכביש האגרה, זאת עד לגובה מצטבר של 3,317,336 ש"ח, כאשר התעריף הנוכחי של 50
- 13 ש"ח כולל מע"מ לחודש לא יועלה עד למיצוי ההטבה. הוסכם כי סכום המע"מ שנגבה ביתר
- 14 ולא הושב ללקוחות בשל הקושי לאתרם, העומד על סך של 47,654 ש"ח, יתנם לעמותת
- 15 כנפיים של קרמבו. כן הוסכם בין הצדדים כי המשיבה תישא בתשלום גמול למבקש בסך של
- 16 140,700 ש"ח ושכר טרחה לבא כוחו בגובה של 328,000 ש"ח בתוספת מע"מ.
- 17 4. ביום 21.9.2014 הוגשה על ידי הצדדים הודעה על תיקון הסדר הפשרה הראשון. הצדדים
- 18 הודיעו כי התחייבותה של המשיבה לתקן את פרסומיה באתר האינטרנט קוימה במועד,
- 19 אולם תיקון הסכם השכירות של המשיבה ערך זמן רב יותר מהצפוי ועל הוסכם כי התקופה
- 20 לתיקונו תוארך, ובהתאם יתווספו 30 ימים לתקופה על בסיסה חושב סכום ההטבה שהוצע
- 21 על ידי הצדדים. יוסבר, כי סכום ההטבה של 3,317,336 ש"ח מהווה 62.5% מהפער בין
- 22 הסכום שגבתה המשיבה בגין נסיעה בכביש האגרה לפי תעריף של לקוח מזדמן ובין הסכום
- 23 אותו היתה רשאית לגבות לפי טענת המבקש, שהוא הוצאותיה בפועל. בעקבות התיקון, עמד
- 24 הסך הכולל של הפער בין התעריף שנגבה והתעריף שלשיטת המבקש רשאית היתה המבקשת
- 25 לגבות על סכום של 5,367,738 ש"ח, ובהתאם גובה ההטבה שונה לסך של 3,354,836.25
- 26 (המהווים כאמור 62.5% מסכום זה). עוד הוסכם כי תשלום הגמול למבקש יעמוד על סך של
- 27 142,290 ש"ח ושכר הטרחה לבא כוחו יעמוד על 332,011 ש"ח בתוספת מע"מ.
- 28 5. בדיון שהתקיים ביום 29.9.2014 הסבירה באת כוח המשיבה את הרציונאל העומד מאחורי
- 29 הסדר הפשרה הראשון, לאור קשיי האיתור של הלקוחות המזדמנים (שתקופת השכירות
- 30 שלהם קצרה מחודש) שאינה מאפשרת השבת כספים ללקוחות. לאחר שנשמעו טענות
- 31 הצדדים, התקבלה החלטה כי המשיבה תעביר לבית המשפט בתוך 30 יום הודעה מגובה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 בתצהיר במסגרתה תימסר הערכה של מספר הלקוחות וסכומי החיוב לגביהם ניתן לבצע
- 2 השבה.
- 3 6. הודעת המשיבה נמסרה ביום 16.11.2014, ובה צוין כי הלקוחות הניתנים לזיהוי על ידה הם
- 4 משרד הביטחון ומינהל הרכב הממשלתי. עוד צוין כי קיימים למעלה מ-4,000 לקוחות
- 5 נוספים אשר אף הם היו לקוחות המשיבה בזמנים הרלוונטים לתובענה וניתן לזהותם, אולם
- 6 חישוב הכספים ששולמו על ידם בפועל בגין הנסיעה בכביש האגרה כמעט אינו אפשרי ולכן
- 7 יהיה קשה מאוד לאפשר השבה ללקוחות אלו. זאת, משום שלטענת המשיבה מדובר
- 8 בלקוחות קבועים, כאשר במסגרת מערכת היחסים המתמשכת בין הצדדים, מתעוררים לא
- 9 אחת ויכוחים בגין השאלה האם אכן התקיימה נסיעה בכביש אגרה. בסופו של דבר לאחר
- 10 ניחול משא ומתן מגיעים הצדדים לפשרות ביחס לסכום התשלום הכולל, אשר כוללות למשל
- 11 זיכוי בחשבון הכללי של הלקוח, הנחות עתידיות או דמי שכירות נמוכים לעתיד. בנסיבות
- 12 אלו משקפת הפשרה ויתור חלקי או מלא על תשלומי כביש האגרה ולכן אין להורות על
- 13 השבת כספים ללקוחות אלו, שכן כיום בלתי אפשרי לאתר מיהם הלקוחות לגביהם נוהל
- 14 המשא ומתן ומה היו תוצאותיו.
- 15 7. ביום 17.11.2014 ניתנה החלטתי לפיה מבלי להביע עמדה ביחס להסבר שהוצג על ידי
- 16 המשיבה, היא מתבקשת להגיש עד ליום 23.11.2014 הערכה של סכומי החיוב ביחס לתת
- 17 הקבוצה לה ניתן לבצע השבה, וזאת בהתעלם מהמשא ומתן שייתכן והתנהל לאחר משלוח
- 18 החשבון לאותה קבוצה. הודעה זו אכן נמסרה על ידי המשיבה, ובה צוין כי מבדיקה שערכה
- 19 המשיבה עולה כי "סכומי החיוב ביחס לתת הקבוצה לה ניתן לבצע השבה בעין" **בהתאם**
- 20 **להסכם הפשרה הינם סך של כ-1,450,385 ש"ח**. המשיבה ציינה, למען הסר ספק, כי אין
- 21 מדובר בסכום החיוב בפועל, אלא בסכום בגינו נשלחו חשבונות המשיבה, כאשר יתכן כי
- 22 בעקבות זאת נוהל עם הלקוחות משא ומתן על הסכום הסופי לתשלום.
- 23 8. דיון נוסף בתיק התקיים ביום 27.11.2014, בסופו התקבלה החלטה כי על הצדדים להעביר
- 24 הסכם פשרה מתוקן עד ליום 1.3.2015, ולאחר שיתקבל הסדר הפשרה המתוקן הוא יועבר
- 25 להתייחסויות בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006.

* המינוח "השבה בעין" מתייחס להשבה של אותו נכס מסויים שהתקבל (כגון שאדם המקבל במסגרת חוזה רכב מסויים או חלקת מקרקעין נדרש להשיב את אותו רכב או את אותה חלקת מקרקעין עם ביטול החוזה מחמת הפרתו). ככזה ספק אם הוא מתאים למצבים בהם הנכס שהתקבל הוא כסף. ראו לעניין זה ע"א 741/79 **כלנית השרון נ' הורביץ**, פ"ד לה(3) 538, 543 (1981); דניאל פרידמן, **דיני עשיית עושר ולא במשפט** (מהדורה שנייה, תשנ"ח) 747 הערה 94. במהלך הדיונים בתיק, ובמסגרת הסדר הפשרה, נעשה שימוש במונח זה לתיאור השבת כסף לאותם לקוחות מהם התקבל (להבדיל מהשבתו על דרך של מתן הטבה ללקוחות עתידיים של המשיבה).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

9. בקשה לאישור הסדר הפשרה המתוקן הוגשה במועד שנקבע, יום 1.3.2015 (להלן: "**הסדר הפשרה**"). נוסף על ההסכמות שכבר בוצעו (הנוגעות לתיקון אתר האינטרנט של המשיבה והסכם השכירות), הוסכם כי המשיבה תשיב ללקוחות הקיימים אשר ניתן לזהותם ולבצע לידיהם השבה העומדים על סך של 1,450,385 ש"ח, ופורט האופן בו תבוצע ההשבה. כן צוינה כי תוענק לכל הלקוחות הטבה בדמות זיכוי מהחוב בגין נסיעות בכביש אגרה בסך של 50 ש"ח לחודש או מלוא החוב החודשי בגין הנסיעה (לפי הנמוך), זאת עד לגובה מצטבר של 1,904,451.25 ש"ח, שהוא למעשה יתרת הסכום עליו הוסכם בהסדר הפשרה הראשון (62.5% מהסכום שנגבה לכאורה ביתר בגין הנסיעה בכביש האגרה לאחר שהופחת ממנו סכום ההשבה שיושב ללקוחות שניתן לזהותם).
10. ביום 6.4.2015 התקבלה החלטת בית המשפט לפיה אין מקום לדחות את הסדר הפשרה על הסף, ועל הצדדים לפעול בהתאם להוראות סעיף 18(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006 ותקנה 12 (ד) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע – 2010. דהיינו, על פרסומו של הסדר הפשרה לציבור בתוך 10 ימים ממועד מתן ההחלטה, ועל העברתו ליועץ המשפטי לממשלה וליועץ המשפטי של משרד התחבורה.
11. עמדת היועץ המשפטי לממשלה, אשר הוגשה על ידי עו"ד תמי דקל ביום 4.6.2015, כללה מספר הערות. **ראשית** צוין כי יש לקבוע מפורשות שהסכום לו התחייבה המשיבה על פי ההסכם כולל הן את סכום ההשבה של 1,450,385 ש"ח והן את סכום ההטבה בגובה של 1,904,451.25 ש"ח, זאת לאור אי בהירות מסוימת בנוסח ההסדר, וצוין כי סעיף 46 להסדר הפשרה אינו עולה בקנה אחד עם הסכמה זו; **שנית**, צוין כי יש לבחון מהו האחוז מחברי הקבוצה שהם לקוחות שניתן לזהותם שיזכו להשבה, באופן שיאפשר לבחון האם ההסכם הוא בעיקרו הסכם השבה לחברי הקבוצה; **שלישית**, נטען כי ההסכם קובע מנגנון לפיצוי והשבה בגין התנהלות העבר, אולם ביחס לעתיד לא נאמר מפורשות כי לא תתבצע "גביית יתר" ועל ההסכם להתייחס לכך; **רביעית**, נאמר כי מבין שתי הדרכים האפשריות להשבה ללקוחות, השבה באמצעות מתן זיכוי לחשבון הלקוח, ולא השבה באמצעות זיכוי לנסיעות עתידיות, צריכה להיות ברירת המחדל; **לבסוף**, צוין כי אין להתייחס לסכום בסך של 47,654 ש"ח שיועבר לעמותת כנפיים של קרמבו כאל תרומה לכל דבר ועניין, שכן מדובר בכספים של חברי הקבוצה.
12. הדיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה התקיים ביום 18.6.2015. טרם הדיון לא התקבלו התנגדויות להסדר הפשרה או בקשות ליציאה מהקבוצה, ולדיון עצמו לא התייצב אף אחד מחברי הקבוצה. במסגרת הדיון התייחסו באי כוח הצדדים להערות היועמ"ש, והובהר כי אכן הסכום לו התחייבה המשיבה כולל הן את סכום ההשבה והן את סכום ההטבה. כן הוסכם כי סעיף 46 להסדר הפשרה, הוא בגדר פליטת קולמוס, ולפיכך ימחק, וכי התרומה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 לא תנוצל למטרות שיווק או פרסום. המשיבה אף הצהירה כי לקוח שיבקש להמיר הטבה
- 2 שניתנה לו כזיכוי לנסיעות עתידיות יוכל לעשות כן בכל עת.
- 3
- 4 13. עיקר הדיון עסק בהערת היועמ"ש כי בעוד שהסדר הפשרה קובע מנגנון לפיצוי לגבי העבר,
- 5 אין בו התייחסות לגבי העתיד. עמדת המשיבה היתה שמשעה שהובהר ללקוח כי באפשרותו
- 6 להתקשר ישירות עם מפעילת כביש האגרה, אולם הוא בחר שלא לעשות כן, המשיבה רשאית
- 7 לגבות ממנו את התעריף ללקוח מזדמן ולא רק את החזר הוצאותיה למפעילת כביש האגרה
- 8 (כאמור, הפער בין שני הסכומים נובע מכך שלמשיבה הסדר עם מפעילת הכביש, המעניק לה
- 9 הנחה מסך התשלום הכללי עבור כל הנסיעות שנעשו על ידי לקוחותיה). באת כוח המשיבה
- 10 אף הדגישה כי התעריף המזדמן ידוע ומפורסם, וכי אף מצידה של המשיבה נעשו פשרות
- 11 רבות לצרכי ההסכם. בא הכוח המייצג ציין כי אכן נטען בבקשת האישור שראוי שהלקוח
- 12 ישלם את התעריף הנמוך, אולם לצרכי הפשרה הוסכם לקבל את עמדת המשיבה ביחס
- 13 להתקשרויות עתידיות.
- 14 14. בסיום הדיון התקבלה החלטה לפיה ככל שבאת כוח היועמ"ש מעוניינת בכך, היא רשאית
- 15 להעביר התייחסות משלימה לסוגיות שנדון בדיון עד ליום 1.7.2015, והחלטה בעניין הסדר
- 16 הפשרה תינתן לאחר מכן. התייחסות נוספת לא הוגשה.
- 17 15. על רקע זה ניתן לפנות להצגת עיקרי הסדר הפשרה.
- 18 **ב. עיקרי הסדר הפשרה**
- 19 16. להלן עיקרי הסדר הפשרה, שהוגש כאמור לאישור בית המשפט ביום 1.3.2015. למען חסר
- 20 ספק מובהר כי בכל מקרה של סתירה בין התיאור שיובא להלן לבין נוסח הסדר הפשרה,
- 21 יגבר נוסח הסדר הפשרה (אלא אם מהקשר הדברים עולה כוונה אחרת).
- 22 א. **הגדרת הקבוצה** – הקבוצה בשמה הוגשה התובענה הייצוגית הוגדרה בסעיף 43 של
- 23 הסדר הפשרה כ- "כל אדם (לרבות תאגיד) אשר שילם למשיבה, במהלך שבע השנים
- 24 שקדמו להגשת בקשת האישור ועד למועד אישור הסדר זה על ידי בית המשפט הנכבד,
- 25 תשלומים בגין נסיעה בכביש אגרה".
- 26 ב. **עילות התביעה** – עילות התביעה הוגדרו בסעיף 2 לכתב התביעה שצורף לבקשת האישור
- 27 כדלקמן:
- 28 **"לגבי הלקוחות שעורכים את הסכם ההתקשרות באינטרנט"**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- א. העדר זכות חוזית לגביית החזר הוצאות נסיעה בכביש אגרה, ובלאו הכי לגביית דמי טיפול בנושא, ביחס להסכמים אשר נערכים עם הלקוחות באמצעות אתר האינטרנט של הנתבעת;

4

לגבי הלקוחות האחרים – בנושא תעריפי הנסיעה בכביש אגרה

- ב. חשד לחיוב הלקוחות בסכום העולה על הסכום שהנתבעת שילמה בפועל למפעילת כביש האגרה;

- ג. לחלופין – הימנעות הנתבעת מעריכת מנוי לכבישי האגרה למכוניות אותן היא משכירה, מה שגורם לעלות נוספות ומיותרות, על לקוחותיה.

לגבי הלקוחות האחרים – בנושא דמי טיפול

- ד. הטעיית הלקוחות לחשוב כי נסיעה בכביש אגרה כרוכה, מיניה וביה, בתשלום דמי טיפול. זה אינו המצב: קיימת אפשרות ללקוח להרשם כמנוי של כביש האגרה, ובכך לחסוך הן בעלויות של אגרת הנסיעה (טענה נוספת בעניין תעריפי הנסיעה) והן את דמי הטיפול שגובה הנתבעת;

- ה. תוספת מע"מ עבור דמי טיפול בגין נסיעות בכביש אגרה, אף כי סכום המע"מ כלול בתשלום על פי ההסכם עם הלקוחות".

- ג. התחייבויות המשיבה – התחייבויות המשיבה על פי הסדר הפרשה נוסחו בסעיף 41 לבקשה לאישור ההסדר כלהלן:

- (1) בסעיף 41.1 נקבעה התחייבותה של המשיבה לתקן את פרסומיה באתר האינטרנט כך שיפרטו באופן מפורש את החובה לשלם תשלומים בגין השימוש בכביש אגרה.

- (2) בסעיף 41.2 נקבעה התחייבותה של המשיבה לתקן את הסכם השכירות, כך שזה יציין באופן מפורש את סוג התעריף בו יחויב הלקוח ואת האפשרות להתקשר באופן ישיר עם מפעילת כביש האגרה. כן התחייבה המשיבה להנחות את נציגה לציין אפשרות זו במועד חתימת הסכם השכירות.

- (1) בסעיף 41.3 הוסכם כי "המשיבה תשיב ללקוחותיה הקיימים, הניתנים לזיהוי ואשר ניתן לבצע להם השבה בעין, 62.5% מהסכומים שגבתה מהם ביתר בגין הנסיעה בכביש אגרה, המסתכמים בסך של 1,450,385 ש"ח (להלן: "סכום ההשבה"). ההשבה תבצע באחת משתי הדרכים הבאות:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 41.3.1 השבה באמצעות מתן זיכוי בגין נסיעות עתידיות שיבוצעו על ידי אותם
- 2 לקוחות בכביש אגרה. קרי, קיזוז סכום ההשבה מהחשבונות העתידיים של
- 3 אותם לקוחות (להלן: "השבה בדרך של קיזוז").
- 4 41.3.2. השבה באמצעות זיכוי חשבון הלקוחות הקיים (להלן: "השבה בדרך
- 5 של מתן זיכוי").
- 6 עוד צוין כי המשיבה תפנה ללקוחות בכדי ליידע אותם בדבר זכאותם לקבלת
- 7 השבה באחת הדרכים המפורטות לעיל, והלקוחות יתבקשו להודיע איזו דרך
- 8 עדיפה מבחינתם. בהסדר הפשרה צוין כי אם לא תתקבל התייחסות, יתפרש
- 9 הדבר כהסכמה לביצוע השבה בדרך של קיזוז. ברם, כאמור לעיל, במסגרת
- 10 הדיון שהתקיים ביום 18.6.2015 הבהירה באת כוח המשיבה כי הלקוח יהיה
- 11 רשאי בכל עת להמיר הטבה שניתנה לו כזיכוי בגין נסיעות עתידיות בהשבה
- 12 באמצעות זיכוי חשבון הלקוח. לפיכך, בסיפא של סעיף זה יש להוסיף "הלקוח
- 13 יהא רשאי לפנות למשיבה בכל עת ולבקש כי ההשבה תבוצע בדרך של מתן
- 14 זיכוי".
- 15 (2) בסעיף 41.4 התחייבה המשיבה להעניק לכלל לקוחותיה הטבה של זיכוי מהחיוב
- 16 בגין הנסיעות בכביש אגרה, "בסך של 50 ש"ח לחודש או לזיכוי בגובה מלוא
- 17 החיוב החודשי בגין נסיעות אלה – הנמוך מבין השניים. ההטבה האמורה
- 18 תעמוד לרשות ציבור לקוחותיה של המשיבה עד לגובה מצטבר של
- 19 1,904,451.25 ש"ח המהווה כ-62.5% מהפער בין התעריף אותו גבתה המשיבה
- 20 מלקוחותיה לתעריף אותו שילמה המשיבה למפעילת כביש האגרה (בניכוי
- 21 סכום ההשבה), על פני שבע השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד
- 22 לסוף חודש מאי 2014 (כולל הפרשי הצמדה) (להלן: "שווי ההטבה"). כאמור,
- 23 בדיון הובהר כי סכום זה מתווסף לסכום שנקבע בסעיף 41.3, כך שיש להוסיף
- 24 בסעיף 41.4 לאחר המילה "המהווה" את המילים "יחד עם סכום ההשבה",
- 25 למחוק את מילים "(בניכוי סכום ההשבה)" ולהוסיף, לפני המילים "(להלן:
- 26 "שווי ההטבה") את המילים "בסכום כולל של 3,354,836.25 ש"ח".
- 27 (3) בסעיף 41.5 נקבע כי המשיבה תתרום את סכום המע"מ שנגבה ביתר ושלא
- 28 הושב ללקוחותיה בסכום כולל של 47,654 ש"ח לעמותת כנפיים של קרמבו.
- 29 ד. ויתור – בסעיף 64 לבקשה לאישור הסדר הפשרה נקבע כי "בכפוף לאישורו וביצועו של
- 30 הסדר הפשרה במלואו ובמועדו, מוותרים המבקש וחברי הקבוצה המיוצגת באופן סופי
- 31 ומוחלט על כל טענה ו/או דרישה ו/או תביעה ו/או זכות בכל הקשור לתביעה ו/או
- 32 לבקשת האישור ו/או עילה הנובעת ו/או הקשורה עם התביעה ו/או בקשת האישור ו/או

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

עם איזה מהטענות והדרישות הכלולות בכתבי הטענות מטעם המבקש, לרבות כפי שיפורשו בידי בית המשפט ו/או הנובעות מהמסכת העובדתית או מן הנסיבות מושא התביעה ו/או בקשת האישור, כלפי המשיבה וכלפי מי מטעמה". ואולם, הואיל ונוסח זה רחב יתר על מידה, אבהיר בזאת כי הוויתור יחול ביחס לעילות התביעה כפי שהוגדרו בכתב התביעה שצורף לבקשת האישור.

ה. המלצה לעניין גמול ושכר טרחה – בסעיף 41.6 להסכם הפשרה נמסר כי הצדדים הסכימו כי המשיבה תישא בתשלום הגמול למבקש בסך של 142,290 ש"ח ושכר הטרחה לבא כוחו בסך של 332,011 ש"ח בתוספת מע"מ.

ג. אישור הסדר הפשרה

17. לאחר בחינת הסדר הפשרה מצאתי כי קיימות, לכאורה, שאלות מהותיות המשותפות לחברי הקבוצה, וסיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. הסדר הפשרה נוסח לאחר שנשמעו הערותיו של בית המשפט, ושונה כך שיכלול לא רק הטבה לכלל לקוחות המשיבה אלא גם הטבה לאותם חברי קבוצה שניתן לאתר. בתנאים שתוארו לעיל מהווה הסדר הפשרה להערכתי הסדר "ראוי הוגן וסביר בהתחשב בעניינים של חברי הקבוצה", ולפיכך יש מקום לאשרו. השיקולים אשר עמדו לנגד עיני היו הבאים:

א. המשיבה התחייבה לתקן את פרסומיה, כך שיוצג מידע מלא ושלם יותר ללקוחותיה ביחס לאפשרות להתקשר עם מפעילת כביש האגרה באופן ישיר. באופן זה מגשים הסדר הפשרה את אינטרס הציבור ותכלית החקיקה העומדת מאחורי עילות התביעה, ובפרט חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. תיקון הפרסומים נותן מענה לחלק ניכר מהטענות שהועלו על ידי המבקש בבקשת האישור, זאת תוך חיסכון בניהול הליכים משפטיים ארוכים ובזמן שיפוטי, ומונע את הפגיעה העתידית בחברי הקבוצה. בנסיבות אלו, התועלת בניהול הליך של תובענה ייצוגית תהא נמוכה.

ב. הסעד שהוצע בהסדר הפשרה הוא בשיעור משמעותי מהסכום שעשוי להיפסק בסיום ההליך (כ- 62.5%). כאמור, ההסדר כולל הן הטבה לחברי הקבוצה אותם ניתן לאתר (בשיעור של כ- 42.6% מסך ההטבה לקבוצה) הן הטבה כספית ממשית (כיסוי עלויות נסיעה בכביש אגרה עד למיצוי סכום ההטבה) לכלל לקוחות המשיבה בעתיד (בשיעור של 56% מסך ההטבה לקבוצה) ורק חלק קטן כתרומה (כ- 1.4%). איתור לקוחות מזדמנים, אשר חלקם הם תושבי חוץ, בכדי להשיב סכומים העומדים על שקלים בודדים ללקוח, אינה מעשית בנסיבות העניין, ועל כן הענקת ההטבה המוסכמת ללקוחות עתידיים של החברה בנוסף על ההטבה לחברי הקבוצה עצמם, היא פתרון ראוי. באשר לתשלום המע"מ ביתר, משהובהר כי מדובר בטעות חשבונאית שתוקנה זמן קצר לאחר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 שהתגלתה, תרומות הכסף אף היא מהווה הסדר ראוי והוגן. אסכם, כי ההסכם מאפשר
2 לפצות את חברי הקבוצה על הפגיעה שנגרמה להם ומהווה אמצעי חשוב ויעיל להתעתה
3 מפני ביצוע עוולות דומות, בין אם על ידי המשיבה ובין אם על ידי חברות אחרות.
- 4
- 5 ג. באשר לסיכויי התביעה, הרי שמרבית טענות המבקש באו על פתרון במסגרת הסדר
6 הפשרה. הסוגיה היחידה שלא הוכרעה נוגעת לשאלה האם גם בהנחה שהמשיבה יידעה
7 את לקוחותיה באופן ברור ומפורש בדבר האפשרות להתקשר באופן עצמאי עם החברה
8 המפעילה את כביש האגרה, אין היא זכאית היא לגבות מהלקוחות את התעריף ללקוח
9 מזדמן, ועליה לנכות מהסכום אותו היא גובה את ההנחה לה היא זכאית מתוקף מערכת
10 יחסיה עם מפעילת הכביש. הגם שלא ניתן לקבוע בשלב זה כי מדובר בתביעה שסיכוייה
11 קלושים, אף לא ניתן לומר כי אין סיכוי שבקשת האישור בעניין זה לא תדחה. כאשר
12 ללקוח מוצג כל המידע הרלוונטי באופן ברור ומדויק, והוא בוחר מסיבותיו שלו לחסוך
13 את הטרחה הכרוכה בהתקשרות ישירה עם מפעילת כביש האגרה, אין זה מובן מאליו כי
14 המשיבה מחויבת לנכות ממחיר הנסיעה שהיה ידוע ללקוח את ההנחה לה היא זכאית
15 כתוצאה ממערכת יחסיה עם מפעילת הכביש (ראו בעניין זה את החלטתי בת"צ (מרכז)
16 43306-02-11 אשר ספיר נ' י.ד. רכב ותחבורה בע"מ (ניתן ביום 11.12.2013), ובפרט
17 האמור בסעיף 26 להחלטה). ספק לפיכך האם ניהול הליך משפטי בסוגיה זו בלבד יהווה
18 דרך יעילה להכרעה במחלוקת בין הצדדים, בשים לב להתחייבויותיה של המשיבה
19 בהסדר הפשרה, ולכך שבעקבותיו יעמוד בפני הלקוחות מידע מלא ומדויק יותר.
- 20 ד. עמדת בא כוח היועמ"ש הובאה בחשבון והצדדים הסכימו לתקן את הסדר הפשרה
21 בהתאם לעיקר הערותיה, כפי שפורט בפסקאות 11-12 לעיל.
- 22 18. לאור כל האמור לעיל, מסקנתי היא כי יש מקום לאשר את הסדר הפשרה כמבוקש, ולתת לו
23 תוקף של פסק דין.
- 24 **ד. מינוי בודק**
- 25 19. במקרה שלפני מצאתי כי ניתן לאשר את הסכם הפשרה ללא מינוי בודק, וזאת הן לאור
26 העובדה כי מתווה ההסדר שונה בהתאם להערותיו של בית המשפט והן לאור העובדה כי
27 אינני רואה כיצד מינוי בודק יועיל לבחינת ההסדר, בשים לב לתצהיר סמנכ"ל הכספים של
28 המשיבה, מר רון הראל, שלווה בתחשיב לגבי סכום הנזק הנטען, כמו גם לאופן הפיצוי
29 המוסכם.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

- 1 **ה. גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבא כוחו**
- 2 20. כאמור לעיל, הצדדים הסכימו כי המשיבה תישא בתשלום הגמול למבקש בסך של 142,290
- 3 ש"ח ושכר הטרחה לבא כוחו בסך של 332,011 ש"ח בתוספת מע"מ. סכומים אלו משקפים
- 4 כ- 16% מגובה ההטבה לקבוצה (העומד על כ- 3.4 מיליון ש"ח), וזהו שיעור סביר בהתחשב
- 5 בשלב הדיוני בו הושגה הפשרה ולהשקעה שנדרשה מבא הכוח המייצג בעת ניהול הליכי
- 6 המשא ומתן.
- 7 **ו. סוף דבר**
- 8 21. לאור האמור הריני מאשר את הסדר הפשרה, בהתאם למפורט בפסק דין זה.
- 9 22. הצדדים יפרסמו, על חשבון המשיבה, הודעה בדבר אישור הסדר הפשרה בהתאם לסעיף
- 10 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות בשניים מארבעת העיתונים היומיים הנפוצים בישראל.
- 11 נוסח ההודעה וגודלה יובאו על ידי הצדדים לאישור בית המשפט בתוך 7 ימים ממועד מתן
- 12 פסק דין זה.
- 13 23. התרומה, כהגדרתה בסעיף 41.5 להסדר הפשרה, תבוצע בתוך 60 ימים ממועד מתן פסק דין
- 14 זה.
- 15 24. השבת הכספים, כאמור בסעיף 41.3 להסדר הפשרה, תבוצע בתוך 60 ימים ממתן פסק דין
- 16 זה.
- 17 25. הזיכוי מהחויב בגין הנסיעות בכביש אגרה, כאמור בסעיף 41.4 להסדר הפשרה, יינתן החל
- 18 מה- 1.9.2015 ועד למיצוי הסכום העומד לחלוקה.
- 19 26. הגמול למבקש, כאמור בסעיף 20 לעיל, ישולם בתוך 30 ימים ממתן פסק דין זה. מחצית
- 20 משכר טרחת בא הכוח המייצג תשלום בתוך 30 ימים ממתן פסק דין זה והיתרה, בתוספת
- 21 הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק, תשולם תוך 10 ימים ממתן החלטה בדבר השלמת ביצוע
- 22 הסדר הפשרה.
- 23 27. הצדדים ימסרו לבית המשפט הודעה בדבר השלמת ביצוע הסדר הפשרה עד ליום
- 24 31.12.2015. להודעה זו יצורף תצהיר בו ימסרו פרטים בדבר ביצוע כל אחת מהתחייבויותיה
- 25 של המשיבה על פי ההסדר בחלוקה לחודשים. כן יצורף להודעה אישור ניהול תקין של
- 26 העמותה אליה בוצעה התרומה ואישור העמותה בדבר ביצוע התרומה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 56926-05-13 קפלן נ' אלדן תחבורה בע"מ

1 28. המזכירות תעביר פסק דין זה למנהל בתי המשפט לשם רישומו בפנקס התובענות
2 הייצוגיות.

3 תז"פ 13.7.15, 3.1.2016

4

5 ניתן היום, י"ט תמוז תשע"ה, 06 יולי 2015, בהעדר הצדדים.

6

פרופ' עופר גרוסקופף, שופט

7

8

9

10